

Naturvärdesinventering för ”Projekt Norr Karstorpsrondellen”, Skövde kommun

**På uppdrag av Skövde kommun
Oktober 2021**

Uppdragsgivare
Skövde kommun**Uppdragsgivarens kontaktperson**

Mario Figueredo, mark- och exploateringsingenjör, Tel 0500-49 80 11, mario.figueredo@skovde.se
Linda Kjerfve, planarkitekt, tel. 0500-49 80 52, Linda.Kjerfve@skovde.se

Uppdragstagare

OM's Naturtjänst
Högelidsvägen 7, 473 34 Henån
o.mol@spray.se

Naturvärdesinventering och rapport

Olle Molander Tel. 070 20 18 493. o.mol@spray.se
Tore Mattsson Tel. 073 08 90 038. toremattsson1@gmail.com

Kvalitetsgranskning

Olle Molander

Kartmaterial

Kartor från Lantmäteriets WMS-tjänst via Skövde kommun (licensinnehavare)
© Lantmäteriet Geosamverkan

Omslagsbild

Grov tall med ovanlig stam i det västra inventeringsområdet

Foton i rapporten

Samtliga foton är från inventeringsområdet och har tagits av Olle Molander i samband med inventeringen.

Innehåll

Uppdraget.....	4
Sammanfattning	4
Metodik	5
Förstudie	5
Översiktskarta	7
VÄSTRA DELOMRÅDET	8
Inventeringsområdet	8
Allmän beskrivning	9
Naturvärdesobjekt	10
Inga naturvärdesobjekt identifierades i detta område.....	10
Generellt biotopskydd.....	10
Värdeelement	10
Värdeelement – bilder	11
Förekomst av naturvårdsarter.....	12
Analys och rekommendationer	13
ÖSTRA DELOMRÅDET	14
Inventeringsområdet	14
Allmän beskrivning	14
Naturvärdesobjekt	16
NO 01	16
Generellt biotopskydd.....	18
Värdeelement	18
Värdeelement - bilder	19
Fördjupad artinventering.....	20
Förekomst av naturvårdsarter.....	20
Analys och rekommendationer	21
Matris för naturvärdesbedömning	22

Uppdraget

För ”Projekt Norr Karstorpsrondellen” har Skövde kommun beställt en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesbedömning avseende biologisk mångfald (NVI)*.

NVI:n ska utföras i två steg:

- NVI på förstudienivå. Detaljeringsgraden ska ligga på medel med tillägget identifiering och kartläggning av objekt med generellt biotopskydd.
- NVI på fältnivå med detaljeringsgraden ”**Medel**” och med tilläggen ”**Generellt biotopskydd**”, ”**Värdeelement**” och ”**Fördjupad artinventering**” avseende skyddade, fridlysta och rödlistade svampar, kärlväxter och groddjur.

Rapporten ska dessutom innehålla analys och rekommendationer angående behov av skyddszoner och förslag på åtgärder som kan stärka områdets naturvärden.

Fältinventering har utförts 2021-09-14.

Inventeringen har gjorts av biologerna Tore Mattsson och Olle Molander, OM´s Naturtjänst. Olle Molander har även fungerat som uppdragsledare.

Sammanfattning

På uppdrag av Skövde kommun har en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard gjorts av två delområden vid Karstorpsrondellen.

En förstudie har gjorts av inventeringsområdena inklusive korridorer runt dessa. Se kartor på sid. 8 och 14.

Fältinventering av inventeringsområdet gjordes 2021-09-14.

Inom det östra delområdet har ett naturvärdesobjekt identifierats. Det har bedömts tillhöra naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde. Se karta på sid. 17.

Övriga delar av inventeringsområdena har bedömts ha visst eller lågt naturvärde och redovisas inte i denna rapport.

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd har identifierats.

Under rubriken ”Värdeelement” redovisas påträffade element som bedömts viktiga för områdets naturvärden. Se kartor på sid 10 och 18.

Fördjupad artinventering har gjorts av skyddade, fridlysta och rödlistade svampar, kärlväxter och groddjur. Endast en art, blåsippa, påträffades.

Fynd av påträffade naturvårdsarter från områdena redovisas under rubriken ”Förekomst av naturvårdsarter”. Se karta på sid. 12 och 20.

Under rubriken ”Analys och rekommendationer” redovisas hur identifierade naturvärden påverkas av en exploatering och vilka åtgärder som krävs för att de ska kunna bevaras, samt rekommendationer om kompletterande inventeringar.

Till rapporten bifogas shapefiler för naturvärdesobjekt, värdeelement och naturvårdsarter.

Metodik

Vi har använt oss av inventeringsmetodik enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesbedömning avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning* och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014 *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*.

Inventeringen har utförts enligt de preciseringar som redovisats under ”Uppdraget”.

Vi har använt en matris för naturvärdesbedömning enligt SS 199000:2014, som redovisas på sid. 22.

Koordinatsystem: SWEREF 99 13 30. Som GIS-program har QGIS 3.16.4 använts.

Inför fältinventeringen har en förstudie gjorts av inventeringsområdet, då tillgängliga källor konsulterats angående tidigare art- och naturvårdsuppgifter från området.

För naturvårdsarter anges inom parentes efter artnamnet följande förkortningar:

- Hotade arter enl. rödlista 2020: (CR), (EN) eller (VU)
- Övriga rödlistade arter enl. rödlista 2020: (NT)
- Arter eller miljöer som omfattas eller omfattats av ett åtgärdsprogram: (ÅGP)
- Skyddade arter enligt Artskyddsförordningen: (§)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 2: (HD2)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 4: (HD4)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 5: (HD5)
- EU:s fågeldirektiv, bilaga 1: (FD)
- Prioriterade arter i Skogsvårdslagen (P)
- Signalarter enl. Artdatabankens Artfakta: (S)
- Typiska arter i aktuell biotop: (T)

Vid naturvärdesbedömningarna har vi inte tagit hänsyn till förekomster av ask och skogsalm, såvida det inte rör sig om stora, friska träd som därmed bidrar positivt till områdets naturvärden. Normalt ska man vid naturvärdesbedömning inte ta hänsyn till dessa arter, som rödlistats av ”naturliga” orsaker.

Fynd av naturvårdsarter, som gjorts vid naturvärdesinventeringen, är inlagda/kommer att läggas in i Artportalen.

Förstudie

Förstudien har omfattat inventeringsområdet inklusive en smal korridor runt detta, för att täcka in fynd utanför området som har noggrannhetsangivelser som når in i inventeringsområdet.

Källor:

Följande källor har konsulterats angående tidigare art- och naturvårdsuppgifter från inventeringsområdet:

- Artportalen – uttag 2021-10-01; sökning 1980-2021.
- Lantmäteriets kartverktyg ”Min karta”
- Informationskartan Västra Götaland

- Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur"
- SGU jordartskarta
- Skogsdataportalen (Skogsstyrelsen)
- Andersson, L. (1998). Naturvårdsprogram för Skövde kommun. Pro Natura/Skövde kommun
- TUVA (Jordbruksverket)

Resultat:

Artportalen

- Från inventeringsområdena finns inga fynd registrerade.
- Ett hundratal fynd av kärlväxter finns registrerade strax utanför områdena, men samtliga avser vägkanter vid de omgivande vägarna.

Min karta:

- **Västra delområdet:**
 - ✓ På ortofoto från 1960 framgår att norra och östra delen av området var skogklätt, medan den sydvästra synes vara öppen mark. Den norra delen synes vara täckt av småträd/buskar.
 - ✓ 1975 är den skogklädda östra delen gallrad, och kvar står enstaka träd.
- **Östra delområdet:**
 - ✓ Området är jordbruksmark 1960. I söder ligger en trädunge mitt bland åkrarna. En trädrad finns i nordöstra delen av området. Se bild på sid. 17.
 - ✓ 1975 är läget oförändrat jämfört med 1960.

Informationskartan Västra Götaland:

- Området ligger inom "LstO Värdeetrakter skyddsvärda träd". Värdeetrakter 14: Värdeetrakt för särskilt skyddsvärda lövträd.

Skyddad natur:

- Förbud mot markavvattning gäller i området.

SGU Jord- och bergarter:

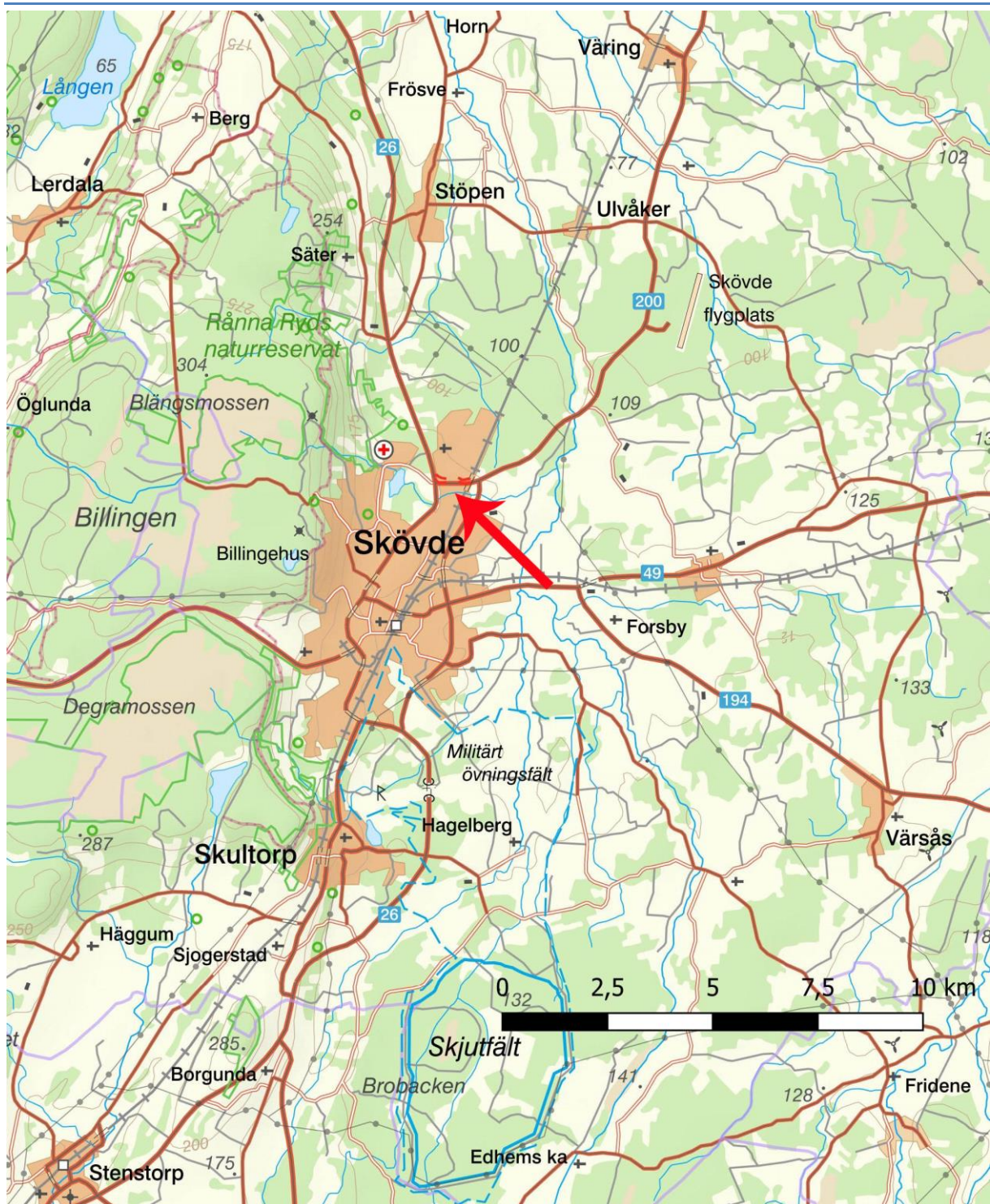
- Jordarten i båda delområdena består av glacial silt.

I övriga källor hittades inga art- eller naturvårdsuppgifter från inventeringsområdet.

Generellt biotopskydd

I det tillgängliga kartmaterialet kan inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd urskiljas.

Översiktskarta

Figur 1. Den röda pilen markerar inventeringsområdet i norra delen av Skövde.

VÄSTRA DELOMRÅDET

Inventeringsområdet

Figur 2. Streckad röd linje markerar gränserna för det västra delområdet.

Allmän beskrivning

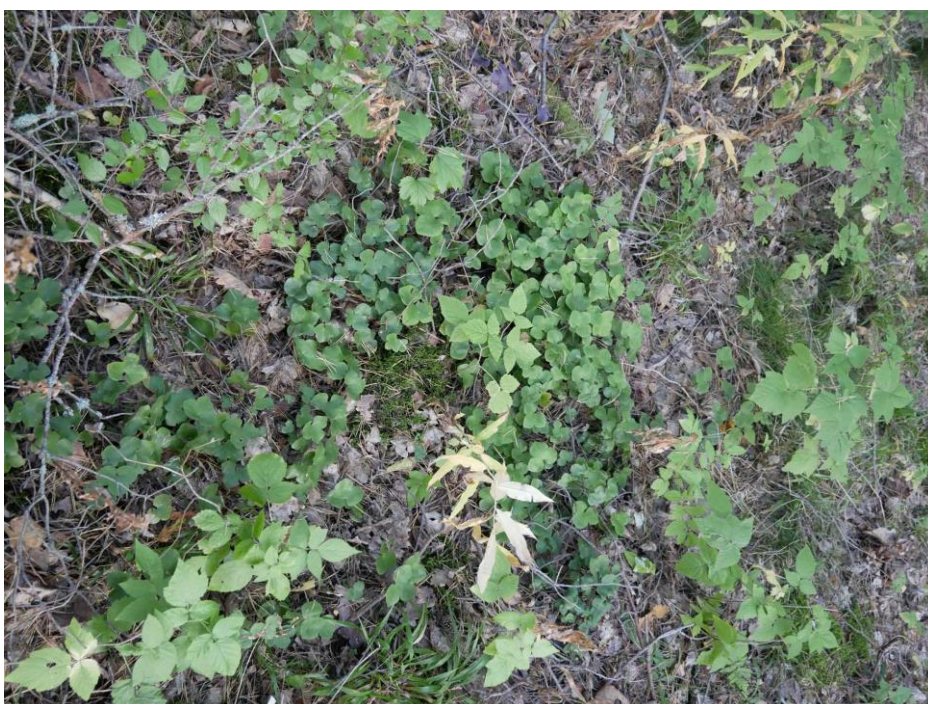
Området utgörs av ett skogsparti som avgränsas av väg 26 i väster och söder, Västra Skogsrovägen i norr och ett bilvaruhus i öster.

Skogen är en talldominerad blandskog där också gran, ek, björk, asp och enstaka lönn ingår. Några påfallande grova tallar växer i den östra delen nära GC-vägen. I sydöstra delen är skogen mer lövdominerad.

Buskskiktet är glest och fältskiktet domineras av bärris och träjon. I västra delen tycks marken rikare och här förekommer bl.a. **blåsippa (§)**.

Figur 3. Talldominerad skog i det västra delområdet.

Figur 4. Blåsippor påträffades längst i väster och antyder att marken där är lite rikare.

Naturvärdesobjekt

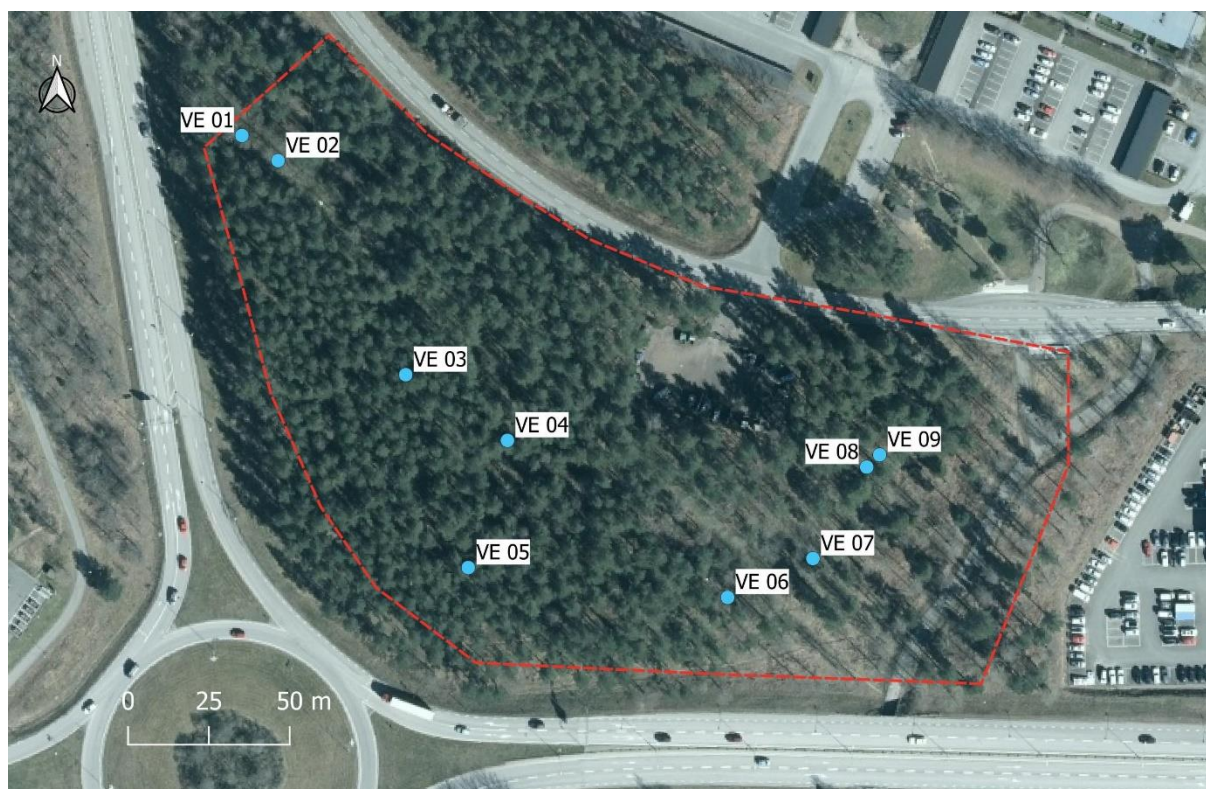
Inga naturvärdesobjekt identifierades i detta område.

Generellt biotopskydd

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd finns inom området.

Värdeelement

Obj_id	N-koord	E-koord	Objekt	Kommentar
VE 01	6478292	171534	Vindfälle björk	
VE 02	6478285	171545	Gammal grytöppning	
VE 03	6478218	171585	Högstubbe tall	
VE 04	6478198	171616	Myrstack	
VE 05	6478159	171604	Torraka tall	
VE 06	6478150	171684	Högstubbe björk	
VE 07	6478162	171711	Högstubbe sälj m. myskbocksgnag	
VE 08	6478190	171727	Grov tall	Omkrets: 210 cm
VE 09	6478194	171731	Grov tall	Omkrets: 210 cm

Figur 5. Värdeelement i det västra delområdet.

Värdeelement – bilder

Figur 6. Vindfäle björk (VE 01).

Figur 7. Gammal grytöppning (VE 02).

Figur 8. Högstubbe sälj med myskböcknag, bearbetad av hackspett (VE 07).

Figur 9. Grov tall (VE 08).

Fördjupad artinventering

Blåsippa, skyddad enligt Artskyddsförordningen 9§, noterades. För lokaler se under ”Förekomst av naturvårdsarter.

Inga fynd av skyddade, fridlysta och rödlistade svampar och groddjur gjordes i delområdet.

Se vidare rekommendation under ”Analys och rekommendationer”

Förekomst av naturvårdsarter

Skyddade arter

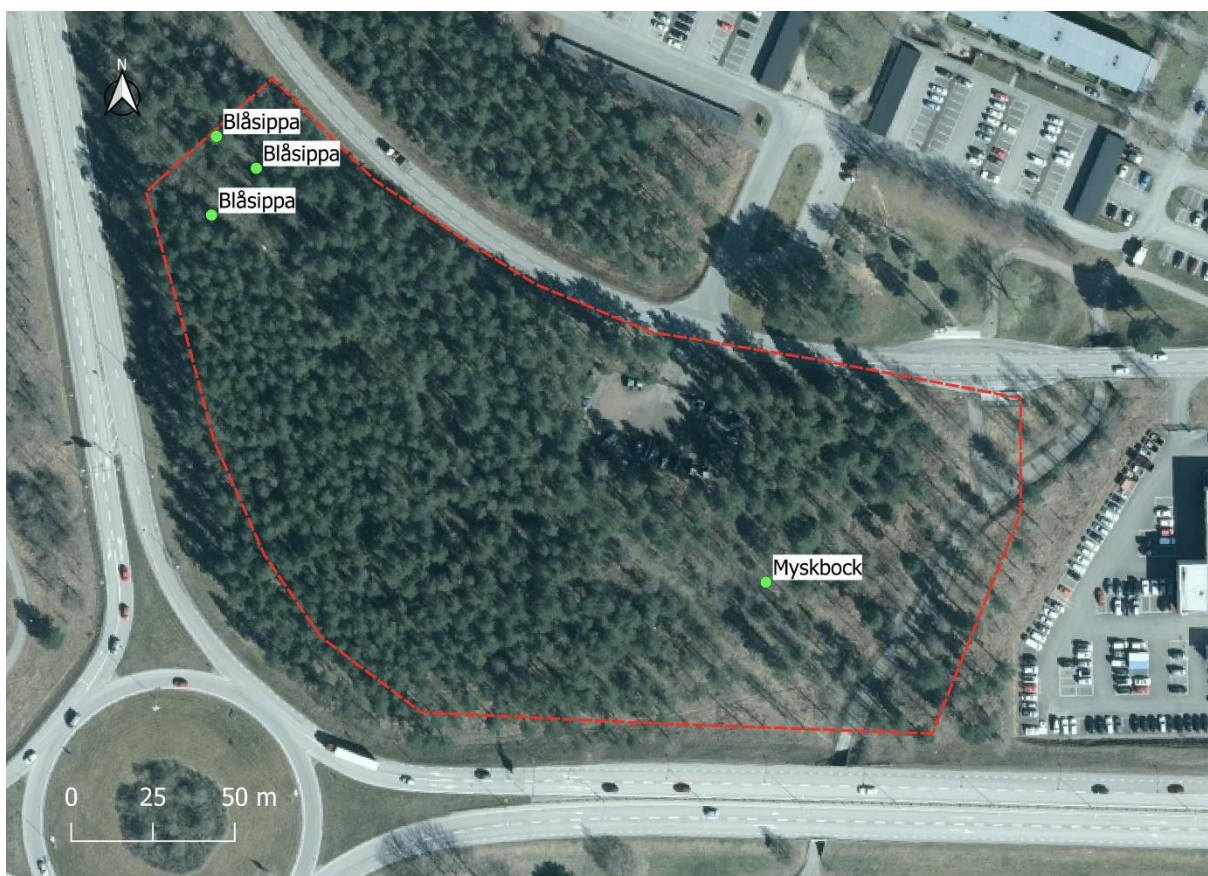
Blåsippa *Hepatica nobilis*. Artskyddsförordningen 9§.

- I blandskog vid 6478306/171544, 6478296/171556 och 6478281/171542.

Signalarter

Myskbock *Aromis moschata*

- I sälghögstubbe vid 6478169/171712.

Figur 10. Naturvårdsarter i det västra delområdet.

Analys och rekommendationer

1. **De grova tallarna i östra delen av området bör om möjligt sparas**, då de når upp till Skogsstyrelsens definition av ”grova träd”, vilket för tall är en diameter på 70 cm. Grova träd är en bristvara i dagens skogslandskap och bör få möjlighet att utvecklas till jätteträd (definitionsässigt med diameter >1 m), som är mycket viktiga för den biologiska mångfalden. För den gröna infrastrukturen är det viktigt att grupper eller enstaka individ av grova träd/jätteträd inte växer alltför långt från varandra för att underlätta spridning av de organismer som är beroende av dem.
2. Blåsippa hittades längst i väster i inventeringsområdet. Arten kan ses som en indikator på rikare mark, som också kan innehålla andra tidigblommande naturvårdsarter bland kärlväxter, som vid inventeringstillfället inte kunde identifieras.
Genom att undvika att exploatera det parti av skogen, där blåsipporna växer, skyddas dessa och eventuellt andra på denna plats förekommande skyddsvärda arter.
3. Eftersom inventeringen gjordes i september, saknas uppgifter om häckande fåglar i området. Inte heller i förstudien hittades några uppgifter om fågelförekomst i området. Därför **bör en kompletterande fågelinventering göras under våren.**
4. *”Fördjupad artinventering ska utföras under säsong då de arter som inventeringen avser är möjliga att identifiera och lämpliga att inventera”* (manualen för Naturvärdesinventering enligt SS 199000:2014). För kärlväxter är september inte en lämplig tidpunkt för detta. Därför **bör en kompletterande kärlväxtinventering göras under försommaren.**

ÖSTRA DELOMRÅDET

Inventeringsområdet

Figur 11. Streckad röd linje markerar gränserna för det östra delområdet.

Allmän beskrivning

Området avgränsas av väg 26 i söder, Mellomkvarnsvägen i väster, Östra Skogsrovägen i norr och järnvägen i öster.

I nordväst består området av en blandskog med tall, ek, björk säl, asp, lönn och rönn. Längre österut är ett låglänt, fuktigt parti där det växer en högstammig, klubbdominerad triviallövskog.

Centralt i den södra delen av området finns ett parti med äldre träd, som sannolikt är rätt gamla (dessa träd syns också på ortofoton från 1960 och 1975). Här finns också en mängd stenblock. Troligen har det här varit en åkerholme, dit man forslat sten från kringliggande åkermark.

I övrigt består området av en igenväxande öppen mark med enstaka träd. Denna igenväxningsmark domineras av högvuxna gräs, kanadensiskt gullris, hallon och andra ohävdarter.

Nära järnvägen är ett stort rävgryt nergrävt i marken.

Figur 12. Vy från den västra delen av det östra delområdet. Stenblocket utgör värdeelementet VE 10.

Figur 13. Ohävdarten kanadensiskt gullris förekommer rikligt i det östra delområdets igenväxningsmark.

Naturvärdesobjekt

NO 01 Skogsdunge

Karta sid. 16

Inventeringsdatum: 2021-09-14

Mittkoordinater: 6478123/172232

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Triviallövskogsdunge

Skydd: -

Beskrivning: En skogsdunge uppe i en sluttning med för omgivningen påfallande grova träd. Mest iögonfallande är en för trädslaget mycket grov **oxel (ÅGP)** med håligheter i stammen, som har en brösthöjdsomkrets på 174 cm, och ett grovt (>40cm diameter) hålträd av **björk (ÅGP)**. På marken finns här en samling av stenblock (gammalt odlingsröse). På äldre flygbilder syns denna dunge i det omgivande åkerlandskapet. Det har då varit en åkerholme som användes som upplag för sten från åkrarna och för övrigt lämnades orörd. Se figur 17 på sid. 17.

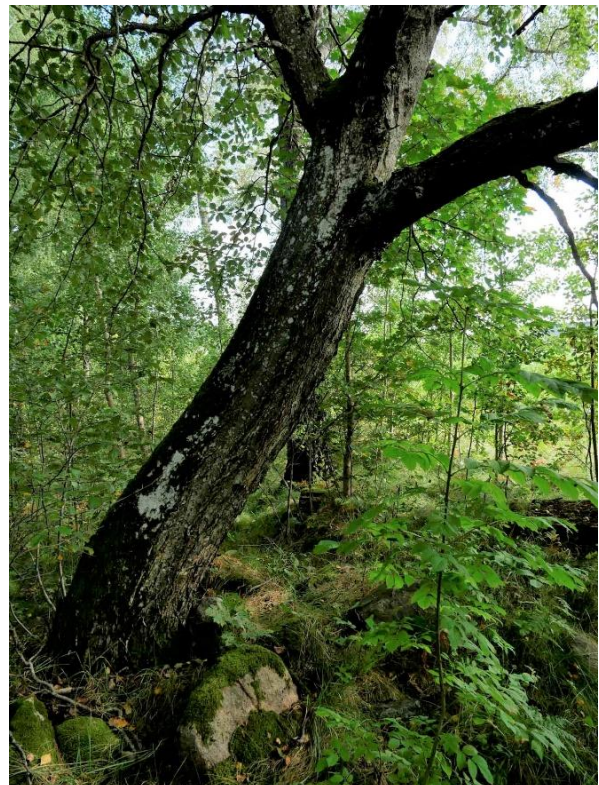
Naturvärdesklass: 3 (påtagligt naturvärde)

Motivering: Obetydligt artvärde, påtagligt biotopvärde

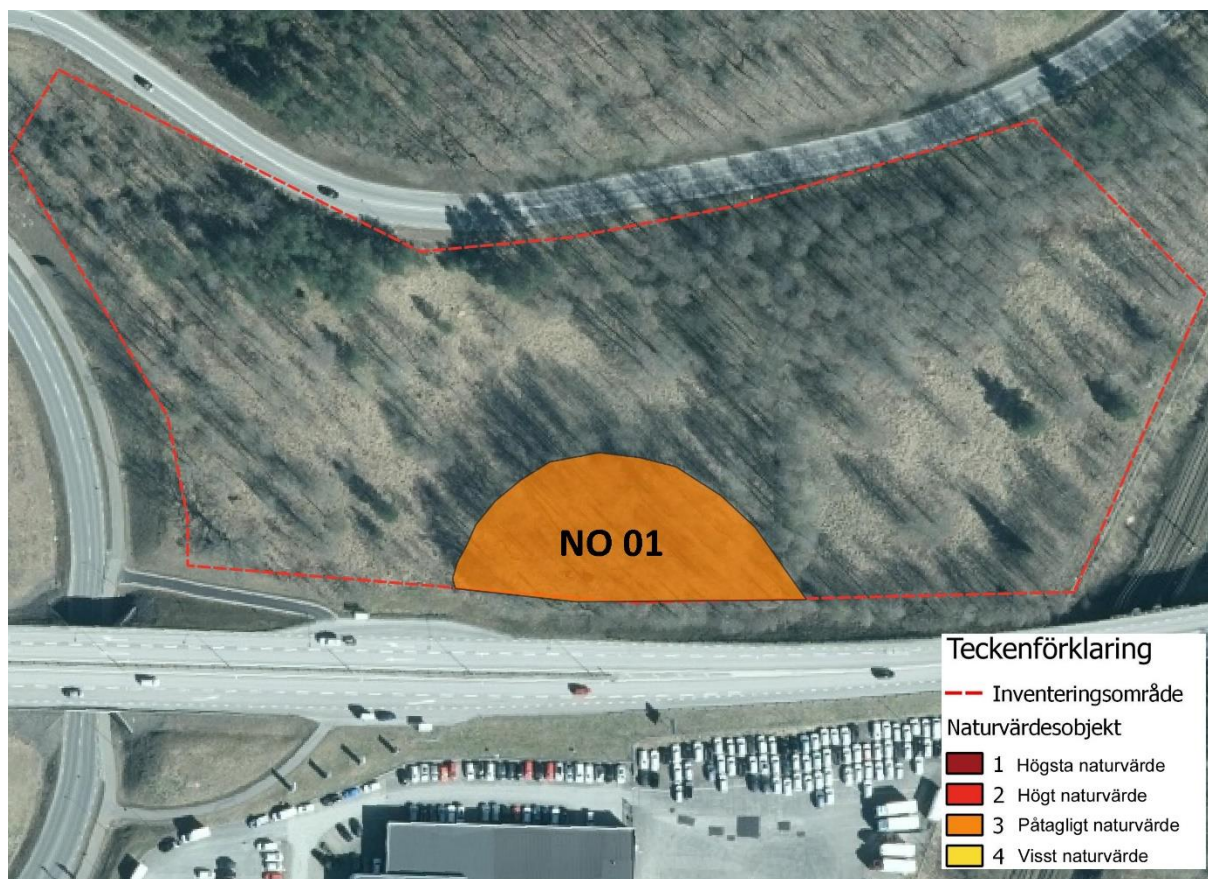
- 1) Förekomst av två träd som omfattas av åtgärdsprogram (ÅGP)
- 2) Förekomst av gammalt odlingsröse
- 3) Lång kontinuitet

Figur 14. Grov björk i NO 01 (VE 14).

Figur 15. Mycket grov oxel i NO 01 (VE 14).

Figur 16. Naturvärdesobjekt NO 01.

Figur 17. Flygfoto från 1960 som visar en träddunge där vi identifierat naturvärdesobjektet NO 01.

Generellt biotopskydd

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd finns inom området.

Värdeelement

Obj_id	N-koord	E-koord	Objekt	Kommentar
VE 10	6478226	172095	Stort stenblock	
VE 11	6478222	172093	Myrstack	
VE 12	6478164	172123	Myrstack	
VE 13	6478185	172194	Grytöppning	
VE 14	6478122	172202	Grov oxel + grov björk	Oxel: omkrets: 174 cm, hålträd
VE 15	6478121	172218	Högstubbe björk + låga	
VE 16	6478114	172223	Samling av stenblock	Kring denna punkt
VE 17	6478192	172256	Avbruten sälg	
VE 18	6478193	172297		
VE 19	6478136	172290	Sälgar med avbrutna stammar	
VE 20	6478149	172337	Myrstackar	
VE 21	6478155	172347	Myrstack	
VE 22	6478161	172364	Grytöppning	

Figur 18. Värdeelement i det östra delområdet.

Värdeelement - bilder

Figur 19. Myrstack (VE11)

Figur 20. Låga (VE 15).

Figur 21. Sälgar med avbrutna stammar (VE19).

Figur 22. Grytöppning (VE22).

Fördjupad artinventering

Inga fynd av skyddade, fridlysta och rödlistade svampar, kärlväxter och groddjur gjordes i delområdet.

Se vidare rekommendation under ”Analys och rekommendationer”

Förekomst av naturvårdsarter

ÅGP-arter

Oxel *Sorbus intermedia* . Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd.

- NO 01: Ett grovt och sannolikt mycket gammalt träd med brösthöjdsomkretsen 174 cm som har håligheter i stammen och därmed omfattas av åtgärdsprogrammet. Växer vid 6478120/172202.

Vårtbjörk *Betula pendula*. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd.

- NO 01: Ett grovt hålträd med en brösthöjdsdiameter >40 cm och som därmed omfattas av åtgärdsprogrammet. Växer intill ovannämnda oxe vid 6478122/172202.

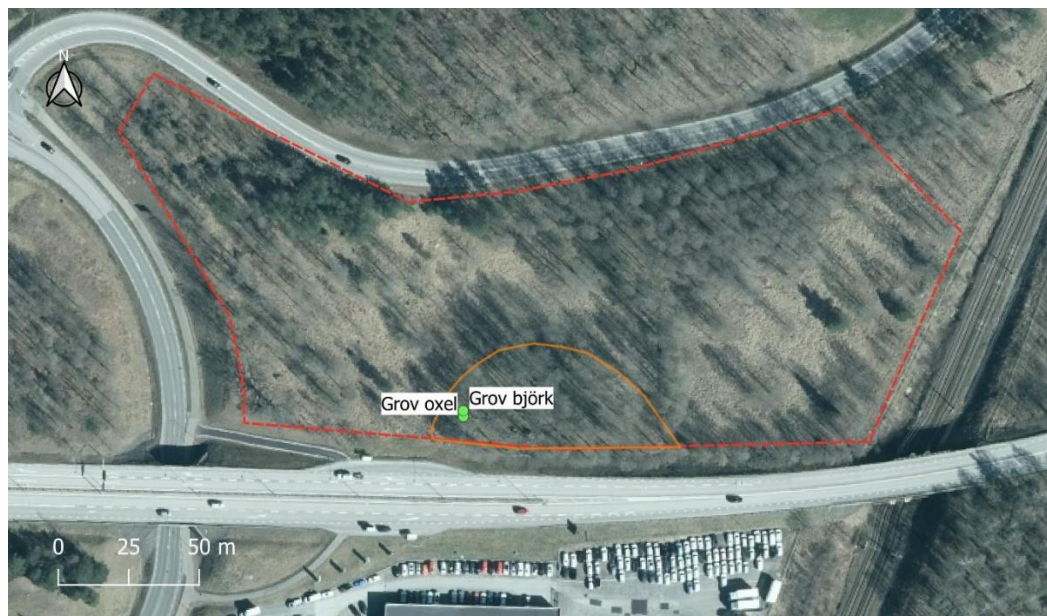
Typiska arter

Backnejlika *Dianthus deltoides*. Typisk art i bl.a. 6270 Silikatgräsmarker

- Tämmligen rikligt runt 6478183/172197.

Liten blåklocka *Campanula rotundifolia*. Typisk art i bl.a. 6270 Silikatgräsmarker

- Kvarstående här och där i igenväxande öppen mark.

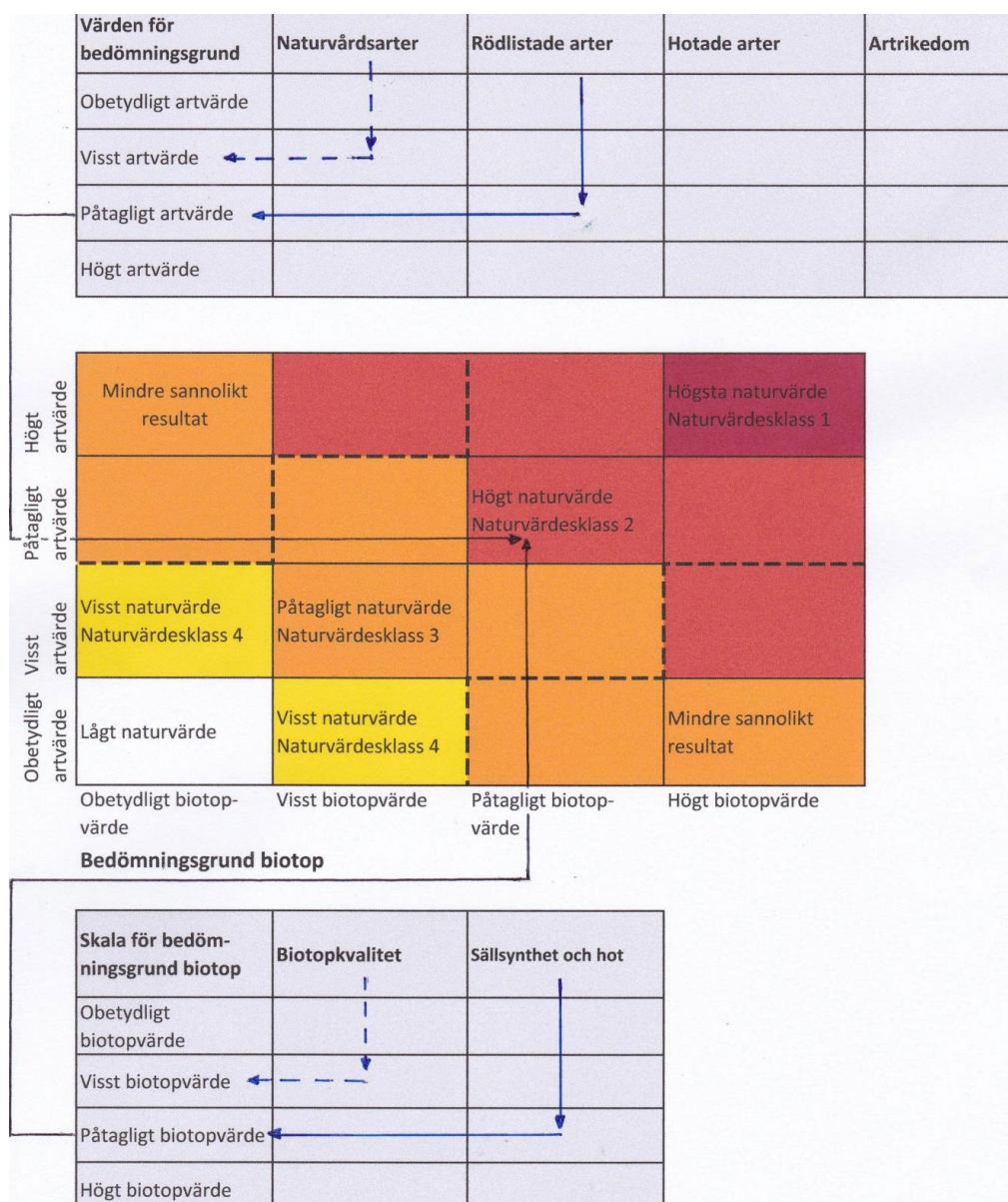

Figur 23. Koordinatsatta naturvårdsarter i östra delområdet.

Analys och rekommendationer

1. **Skogsdungen i NO 01 bör sparas vid en exploatering av området**, då den är en opåverkad rest med lång kontinuitet från den tidigare markanvändningen i området. Speciellt skyddsvärda är de nämnda träden, speciellt oxeln, som sannolikt har mycket hög ålder och genom förekomster av håligheter har stor betydelse som hemvist för i sådan miljö specialiserade organismer. **Någon speciell skyddszon runt detta objekt behövs dock inte.**
2. I övrigt innehåller området inga speciella naturvärden som kräver hänsyn vid en exploatering.
3. På områdets igenväxande öppna marker växer utbredda bestånd av **kanadensiskt gullris**. **Vid grävning bör försiktighetsåtgärder vidtas, så att inte jord kontaminerat med växtens rotsystem sprids till nya platser.**
4. Eftersom inventeringen gjordes i september, saknas uppgifter om häckande fåglar i området. Inte heller i förstudien hittades några uppgifter om fågelförekomst i området. Därför **bör en kompletterande fågelinventering göras under våren.**
5. *”Fördjupad artinventering ska utföras under säsong då de arter som inventeringen avser är möjliga att identifiera och lämpliga att inventera”* (manualen för Naturvärdesinventering enligt SS 199000:2014). För kärlväxter är september inte en lämplig tidpunkt för detta. Därför **bör en kompletterande kärlväxtinventering göras under försommaren.**

Matris för naturvärdesbedömning

Kompletterande inventering av fåglar och kärlväxter Karstorpsrondellen

Inledning och metodik

En fältinventering har utförts i syfte att kartlägga förekomster rödlistade och skyddsklassade arter av främst fåglar och kärlväxter enligt artskyddsförordningen (2007:845) i detaljplaneområdet för Karstorpsrondellen.

Fältinventering utfördes 2022-06-09 mellan klockan 05.10 och 07.45 under goda väderförhållanden, alltså ingen nederbörd och låga vindhastigheter. Tidpunkt och väder valdes för att ge möjlighet till att kunna identifiera så många revirhävdande fågelarter som möjligt i denna del av Sverige. Generellt utgår inventeringen från Naturvårdsverkets rapport "Fåglar, revirkartering, generell metod", 2012.

Resultat

I tabell 1 redovisas samtliga noterade fåglar per delområde i Karstorpsrondellen. I figur 1 redovisas noterade rödlistade fåglar, signalarter samt ett särskilt skyddsvärt träd (figur 2) som inte noterades i tidigare utförd naturvärdesinventering. Trädet var en ek som mätte 324 cm i omkrets i brösthöjd. Eken var därmed över en meter i diameter och faller in under definitionen för ett särskilt skyddsvärt träd. Koordinater för dessa finns under tabell 2.

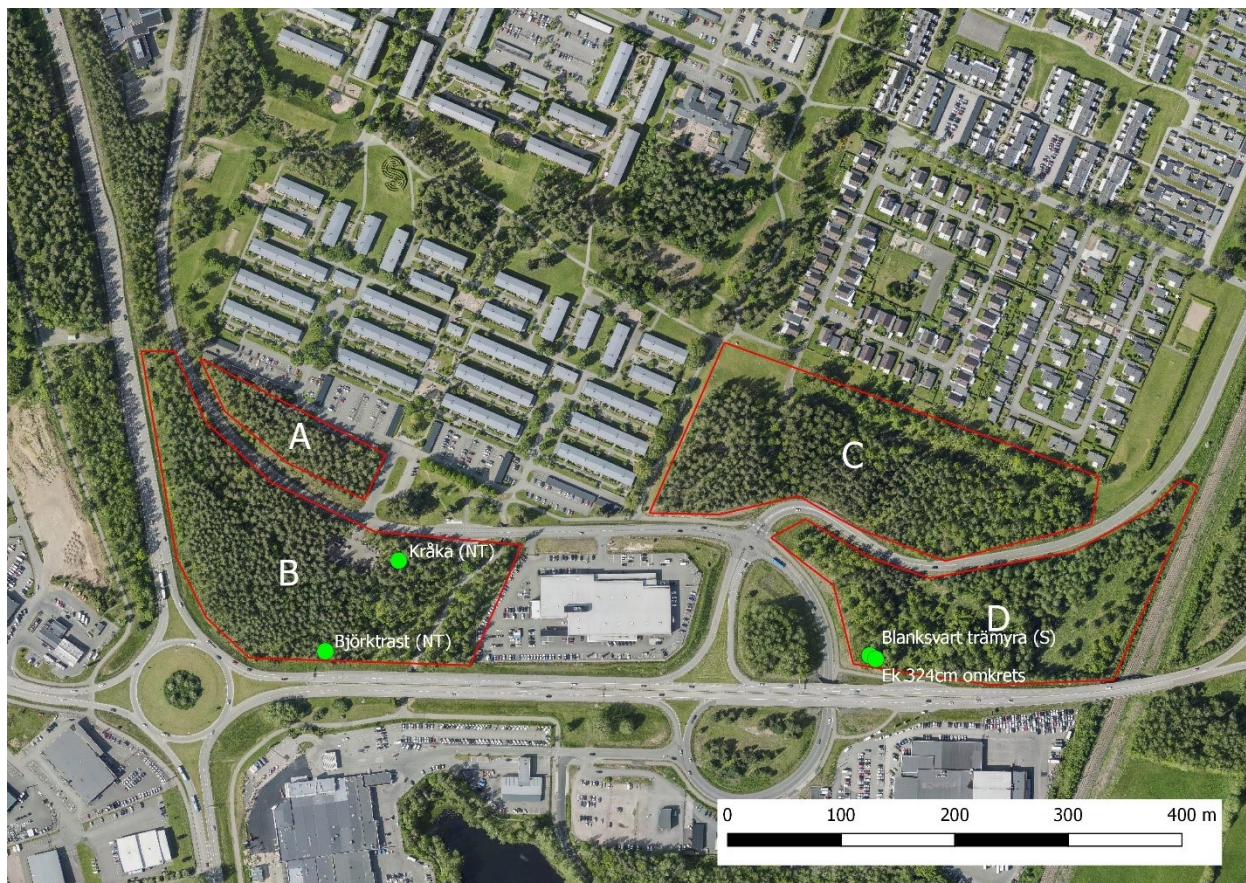
Vad gäller noterade kärlväxter kan nämnas att inga fridlysta eller rödlistade kärlväxter noterades under inventeringarna. Markvegetationen består främst av vanligt förekommande kärlväxter som blåbär, örnbäken, liljekonvalj, vitsippa, ekorrbär, skogsstjärna, hundkex, smörblommor och rallarros. Där man under tidigare utförd naturvärdesinventering noterade blåsippor i delområde B noterades under denna fältinventering även arten ormbär som indikerar något rikare mark.

Tabell 1. Noterade fåglar i delområde a-d i Karstorpsrondellen.

	A	B	C	D
Lövsångare			2	3
Bofink		3	1	2
Talgoxe		1	1	1
Rödhake		1	1	1
Större hackspett		1		
Björktrast (NT)		3		
Svarthätta		1	1	
Blåmes		1		
Kråka (NT)		2		
Ringduva		1		
Stenknäck			1	
Steglits			2	
Trädgårdssångare			1	1
Härmsångare			1	
Trädpiplärka			1	
Kungsfågel			1	1
Stjärtmes				1

Tabell 2. Koordinater RT90 för noterade rödlistade arter, signalarter samt särskilt skyddsvärda träd i inventeringsområdet.

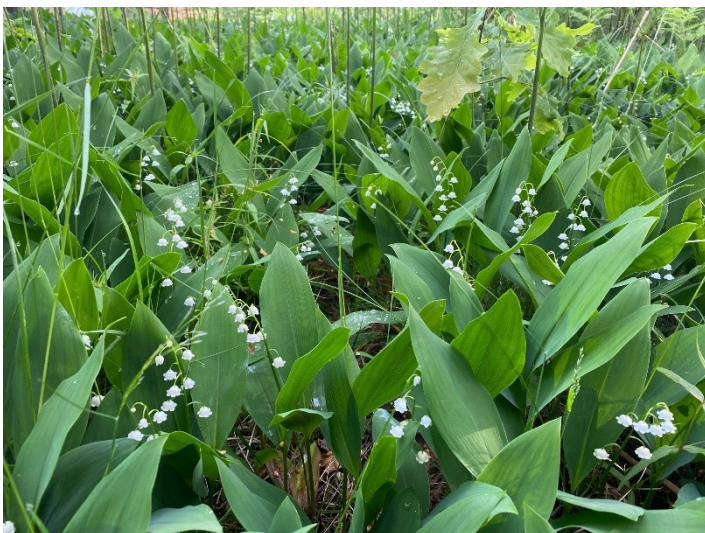
	X	Y
Kråka (NT)	6479150	1387040
Björktrast (NT)	6479239	1387478
Blanksvart trämyra (S)	6479049	1387436
Särskilt skyddsvärt träd	6479049	1387436

Figur 1. Inventeringsområdet med delområden samt noterade arter och skyddsvärda träd i området.

Figur 2. Blacksvarv trämyra (S) på särskilt skyddsvärt träd, ek med måttet 324 cm i omkrets i brösthöjd.

Figur 3. Liljekonvalj, en vanligt förekommande växt i samtliga delområden.